

Jakelussa mainituille

ALUEKESKUSOHJELMAN PERUSRAHOITUS VUONNA 2002 SEKÄ TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTA VUODELLE 2003

Nimetessään 6.9.2001 alueet aluekeskusohjelmaan valtioneuvosto valtuutti sisäasiainministeriön antamaan nimettyjen alueiden ohjelmamenettelyä koskevia ohjeita. Tämän valtuutuksen perusteella tässä kirjeessä ohjeistetaan vuoden 2002 perusrahoituksen maksatusta ja seurantaa sekä vuoden 2003 toiminta- ja taloussuunnitelman laadintaa.

Vuoden 2003 toiminta- ja taloussuunnitelman käsittelyä ja perusrahoituspäätöksen valmistelua varten sisäasiainministeriö edellyttää, että aluekeskusohjelma-alueet toimittavat määräaikaan mennessä

- a) tarkennetun toimintasuunnitelman vuodelle 2003,
- b) tarkennetun taloussuunnitelman vuodelle 2003,
- c) dokumentit maakuntien liittojen ja aluehallintoviranomaisten kanssa käydyistä neuvotteluista (viite: SM:n kirje 15.4.2002 / SM 2002-00944/Ha-62),
- d) selvityksen vuoden 2002 toiminnasta ja varojen käytöstä.

Lisäksi edellytetään, että tarkennettu toiminta- ja taloussuunnitelma vuodelle 2003 on hyväksytty hakijaorganisaation operationaalisessa päätöksentekoaikavälissä eli kaupunkinhallituksessa, kuntayhtymän hallituksessa tai seutuhallituksessa.

Vuoden 2002 perusrahoitus

Valtioneuvosto jakoi 21.1.2002 yhteensä 8 269 000 euroa maakuntien liitoille aluekeskusohjelmien ja kaupunkipoliittisten toimenpiteiden rahoittamiseen. Vuoden 2002 aluekeskusohjelmien perusrahoituksen alueellinen jako perustui aluekeskusohjelma-alueiden laatimiin tarkennettuihin toiminta- ja taloussuunnitelmiin.

Valtioneuvoston tekemän alueellisen jaon liitteenä olleessa perustelumuihistiossa todetaan, että perusrahoituksella rahoitettaviksi kustannuksiksi hyväksytään 1.1.2002-31.12.2002 budjetoidut kustannukset koskien ohjelmatyön käynnistämistä ja toteuttamista, aluekeskusohjelmajärjestelmän koordinoimista sekä ohjelmaa toteuttavia hankkeita.

Jos hyväksyttyyn toiminta- ja taloussuunnitelmaan tehtävät muutokset muuttavat valtioneuvostossa tai sisäasiainministeriössä hyväksyttyä aluekeskusohjelmaa tai sen pai-

notuksia oleellisesti, muutokset tulee hyväksyttävä sisäasiainministeriössä. Vähäiset muutokset, jotka koskevat hankkeiden yksityiskohtaista sisältöä, rahoitussuunnitelmaa tai kustannusarviota, hyväksytään maakunnan liitossa.

Sisäasiainministeriön 14.6.2002 päivätyssä kirjeessä (SM 2001-2007/ Ha-62) edellytettiin, että vuoden 2002 toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitettyjen perusrahoituksella rahoitettavaksi hyväksytyjen toimenpiteiden tulee olla maakuntien liittojen hyväksymiä ja maksamia viimeistään 28.2.2003.

Sekä liittojen että ohjelma-alueiden antamassa palautteessa on todettu helmikuun lopulle asetetun määräajan olevan liian tiukka. Lähinnä toimintasuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden viivästymisestä tai kirjanpidollisista syistä johtuen kaikilla ohjelma-alueilla ei ole edellytyksiä toimittaa maksatushakemuksia liittoihin määräajan edellyttämässä aikataulussa. ***Tämän vuoksi määräaika pidennetään siten, että aluekeskusohjelmien perusrahoituksella rahoitettavaksi hyväksytyjen toimenpiteiden tulee olla maakuntien liittojen hyväksymiä ja maksamia viimeistään 30.4.2003.***

Aikataulun muutoksesta johtuen vuoden 2003 alussa voi syntyä vielä vuoden 2002 toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisia, rahoitettavaksi hyväksyttävistä kuluista. Saman aikaisesti voi myös syntyä vuoden 2003 toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisia hyväksyttävistä kustannuksista.

Aluekeskusohjelma-alueiden tulee ottaa yhteyttä ao. liittoon ja huolehtia siitä, että maksatushakemus toimitetaan tarpeeksi ajoissa sen käsittelyä ja maksamista varten. Maakuntien liitot seuraavat varojen käyttöä maakunnan kehittämisrahan säännösten mukaisesti.

Kunkin vuoden toiminta- ja taloussuunnitelman toteutumista seurataan vuosittaisten toimintakertomusten perusteella. Tulevien vuosien perusrahoituspäätöksiä tehtäessä otetaan huomioon myös aikaisemmin myönnettyjen rahojen käyttö ja toiminnan tulokellisuus.

Aluekeskusohjelman toiminta- ja taloussuunnitelma vuonna 2003

Aluekeskusohjelman toimintasuunnitelma esitetään käyttäen apuna *liitteessä 1* esitettyä rakennetta ja kysymyspohjaa.

Taloussuunnitelmassa ohjelma-alueen tulee esittää kokonaiskustannusarvio ja rahoitussuunnitelma vuodelle 2003. Rahoitustarve eritellään käyttökohteittain ja rahoitussuunnitelma esitetään rahoituslähteittäin. Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma esitetään *liitteen 2* excel-taulukkopohjaa käyttäen.

Sisäasiainministeriön 15.4.2002 lähettämässä kirjeessä (SM 2002-00944/Ha-62) edellytetään, että vuoden 2003 toiminta- ja taloussuunnitelmien laadinta perustuu aluekeskusohjelma-alueiden kuntien, maakuntien liittojen ja valtion aluehallintoviranomaisien keskinäisiin neuvotteluihin ja niiden perusteella syntyneeseen yhteiseen näkemykseen ohjelman toteutuksesta ja keskeisten hankkeiden rahoituksesta. Toiminta- ja taloussuunnitelman laadinnassa tulee huolehtia siitä, että yhteistyöneuvotteluissa on sovittu niiden hankkeiden jatkorahoituksesta ja toteuttamisesta, joiden käynnistämiseen haetaan perusrahoitusta vuonna 2003.

Hyväksyttävät kustannukset vuonna 2003

Aluekeskusohjelman perusrahoituksessa noudatetaan maakunnan kehittämisrahaa koskevia säännöksiä sekä sisäasiainministeriön antamia tarkempia ohjeita. Vuonna 2003 perusrahoitusta myönnetään ohjelman kehittämisen ja koordinoinnin lisäksi myös ohjelmaa toteuttavien hankkeiden edellyttämien selvitysten laatimiseen ja hankkeiden käynnistämiseen. Aluekeskusohjelmille suunnattua perusrahoitusta ei voi käyttää yksinomaan hanketoimintaan. Ohjelmatyön kehittämiseen ja koordinointiin tulee osoittaa sen edellyttämät voimavarat. Yhteistyömallit ja –rakenteet sekä niiden kehittyminen ovat aluekeskusohjelman seurannan ja arvioinnin kohteita. Aluekeskusohjelman perusrahoituksen piiriin kuuluvat toimenpiteet tulee toteuttaa seudullisesti tai niillä tulee ainakin olla seudullista vaikuttavuutta.

Aluekehitysasetuksen (1315/1993) 11 §:n mukaan avustuksen hakijan on itse osallistuttava hankkeen rahoitukseen. Aluekeskusohjelmassa edellytettävän omarahoituksen tulee olla kuntien tai yksityisen sektorin osoittamaa rahoitusta. Perusrahoituksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista on 50%. Koska aluekeskusohjelman toteuttamiseksi käynnistettyjen toimenpiteiden rahoituksessa voi olla mukana eri kanavien kautta haettua rahoitusta on huomattava, että aluekeskusohjelmiin kuuluvien toimenpiteiden toteuttamisessa valtionrahoituksen osuus saa olla enintään 70% kokonaisrahoituksesta.

Momentin käyttöperusteella aluekeskusohjelmalle perusrahoituksena myönnettyä maakunnan kehittämisrahaa ei voi käyttää rakennerahasto-ohjelmien eikä EU:sta suoraan rahoitettavien tutkimus- ja kehittämisohjelmien vastinrahoituksena.

Eritellyssä kustannusarviossa on otettava huomioon, että hakijaorganisaation vakinaisessa virka- tai työsuhteessa olevan henkilön palkkakuluihin voidaan aluekeskusohjelman kautta myöntää rahoitusta ainoastaan silloin, jos tämän tilalle palkataan toinen henkilö kokonaan tai osittain. Aluekeskusohjelmassa osittain työskentelevän henkilön työajan kohdentuminen on kyettävä osoittamaan seurantatietojen avulla. Hakijaorganisaation määräaikaisessa projektissa toimivan henkilön siirtyminen aluekeskusohjelmatyöhön edellyttää todistusta hankkeen loppumisesta, kirjallista selvitystä töiden jakamisesta tulevaisuudessa tai kirjallista työajan seuranta.

Aluekeskuksille myönnettävä perusrahoitus on pidettävä erillään hakijaorganisaation muusta toiminnasta. Perusrahoituksesta on pidettävä erillistä kirjanpitoa tai se on esitettävä taustaorganisaation kirjanpidossa omalla tilillään siten, että sen seuraaminen ja valvominen on mahdollista.

Pääperiaatteena on, että avustus myönnetään hakijalle jälkikäteen toteutuneiden hyväksytyjen kustannusten perusteella. Liitto voi maksaa avustusta myös etukäteen hankkeen edistymisen ja kustannusten ajoittumisen perusteella, jos katsoo siihen olevan erityistä tarvetta. Ennakkoa on haettava kirjallisesti ja hakemuksessa on perusteltava ennakon tarve, kustannusten laatu ja arvioitava niiden ajoittuminen. Suositeltava ennakon määrä on noin 30%, ei kuitenkaan koskaan yli 50%, toimenpidekohtaisesta rahoituksesta.

Selvitys vuoden 2002 toiminnasta ja varojen käytöstä

Vuotta 2003 koskevan toiminta- ja taloussuunnitelman lisäksi tulee 3.1.2003 mennessä toimittaa selvitys vuoden 2002 toiminnasta ja varojen käytöstä. Selvityksessä tulee esittää toteutuneet kustannukset suhteessa vuoden 2002 toiminta- ja taloussuunnitelmaan ja selvittää toimintasuunnitelman yhteenvetoa apuna käyttäen eritellen miten edellisen vuoden suunnitelma on toteutunut ja miten ohjelmatyö on alueella edennyt. Selvityksen pohjana tulee käyttää *liitteenä 3* olevaa vuoden 2002 toimintasuunnitelman yhteenvetoa. Lisäksi tulee tehdä mahdolliset täydennykset tai korjaukset *liitteenä 4*.

Jos vuoden 2002 perusrahoitusta ei ole pystytty käyttämään suunnitelman mukaisesti ja sitä on siirtymässä käytettäväksi vuonna 2003, tulee toimintaselvityksessä selvittää perusteellisesti miksi suunnitelma ei ole toteutunut.

Sisäasiainministeriöön tulee vuosittain toimittaa myös viralliset toimintakertomukset, joilla täsmennetään aikaisemmin toimitettuja selvityksiä toiminnasta ja varojen käytöstä.

Vuoden 2003 tarkennetun toiminta- ja taloussuunnitelman aikataulu

Tarkennettu toiminta- ja taloussuunnitelma vuodelle 2003 tulee toimittaa **sisäasiainministeriön kirjaamoon 3.1.2003 mennessä** osoitteella PL 26, 00023 VALTIO-NEUVOSTO sekä sähköpostilla osoitteeseen mari.kortesoja@sm.intermin.fi.

Saatekirjeessä on mainittava perusrahoituksena haettavan avustuksen määrä euroina sekä varmennettava tietojen paikkansapitävyys hakijan allekirjoituksella.

Projektijohtaja

Ulla-Maija Laiho

Ylitarkastaja

Mari Kortesoja

LIITTEET Kysymyslista toimintasuunnitelman laadintaa varten (*liite 1*)
Taulukko kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman laadintaa varten (*liite 2*)
Kunkin aluekeskusohjelman vuoden 2002 toimintasuunnitelman yhteenveto toimintakertomusta varten (*liite 3*)
Taulukko aluekeskusohjelmien organisoinnista (*liite 4*)

JAKELU Aluekeskusohjelma-alueet

TIEDOKSI Ao. maakuntien liitot

ALUEKESKUSOHJELMAN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2003

Toimintasuunnitelmassa vastataan kaikkiin kysymyksiin 1-7 sekä niitä täsmentäviin alakysymyksiin.

1. **Sisältääkö vuoden 2003 toimintasuunnitelma muutoksia ohjelman tavoitteisiin tai painopistealoihin, jos sisältää, mitä ne ovat?**
2. **Minkälaisin toimenpitein tavoitteita toteutetaan vuonna 2003?** Yksityiskohtaiset kustannusarviot ja rahoitussuunnitelmat esitetään excel-taulukossa.
 - 2.1. Ohjelman toteuttamisen edellyttämät selvitykset
 - 2.2. Ohjelmaan toteuttamiseksi käynnistettävät hankkeet
3. **Miten ohjelmatyössä huomioidaan sisäasiainministeriön asiantuntijaraadin antama ohjelmakohtainen palaute?**
 - 3.1. Miten Porissa ja Raumalla sekä Kokkolassa ja Pietarsaassa huomioidaan valtioneuvoston 6.9.2001 tekemään päätökseen sisältynyt velvoite ohjelma-alueiden yhteistyön tiivistämisestä ja ohjelmatyön mahdollista yhdistämisestä?
4. **Tarkistetaanko vuoden 2003 toimintasuunnitelman perusteella ohjelmatyön organisointia, jos tarkistetaan, miten?**
5. **Miten vuoden 2003 aikana täsmennetään aluekeskusohjelman suhdetta muuhun alueella käynnissä olevaan ohjelmatyöhön kuten osaamiskeskusohjelmaan, EU:n rakennerrahasto- ja yhteisaloiteohjelmiin?**
 - 5.1. Aluekeskusohjelmatyön lisäarvo alueelle
6. **Miten vuoden 2003 toimintasuunnitelmassa toteutetaan aluekeskusohjelman tavoitetta kaupunkiseudun elinvoiman laaja-alaisesta kehittämisestä?**
 - 6.1. Käynnistettävät toimenpiteet sosiaalisen eheyden lisäämiseksi
7. **Miten ohjelmatyössä toteutuvat ohjelmien valintakriteereinä olleet sekä seurannan ja arvioinnin kannalta keskeiset toimintamallit:**
 - 7.1. Seudullisuus, sitoutuminen
 - *Millaisessa seudullisessa prosessissa priorisoidaan ohjelman kärkihankkeet?*
 - *Miten kehitetään seutuyhteistyön rakenteita ja muotoja ml. luottamushenkilöiden rooli?*
 - *Millaisin menettelyin kehitetään seudun julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyötä?*

7.2. Kumppanuus

- *Miten aluekeskusohjelman sisältämät toimenpiteet nivotaan maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelmaan ?*
- *Miten aluekeskusohjelman toteutuksessa tehdään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen, yliopistojen, muiden oppi- ja tutkimuslaitosten kanssa?*

Huom! *Maakunnan liiton ja aluehallintoviranomaisten kanssa käytyjen neuvottelujen neuvotteluasiakirjat tulee esittää liitteenä.*

7.3. Verkostoituminen

- *Miten toteutetaan maakunnallista ja ylimaakunnallista verkostoitumista erityisesti alueen kärkialojen osaamisperustan vahvistamisessa?*
- *Sisältyykö toimintasuunnitelmaan verkostoitumista tai yhteistyössä toteutettavia hankkeita ohjelma-alueeseen kuulumattomien kuntien tai niitä edustavien toimijoiden kanssa?*

7.4. Osallisuus

- *Millaisin toimenpitein aiotaan edistää kansalaisten osallistumista seudun kehittämiseen?*
- *Miten ohjelman viestinnässä huolehditaan ohjelmaa ja sen toteutumista koskevan tiedon esittämistä asukkaille?*
- *Miten kehitetään asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistumista ohjelman toteuttamisessa?*

TARKENNETTU TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUODELLE 2003

HAKIJA:

A: Ohjelman yleiskulut, koordinointi ja hallinnointi:

Kustannusarvio 2003	euroa
Palkkakulut ja henkilöstösivukulut	
Ostopalvelut	
Matkakulut	
Koneiden ja laitteiden hankintamenot	
Toimisto- ja vuokrakustannukset	
Luontoissuoritukset (mitä?)	
Muut menot	
Kustannukset yhteensä	

Rahoitussuunnitelma 2003	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

B: Ostopalveluina hankittavat, ohjelmaa toteuttavat toimenpiteet (toimenpide 1, 2, 3, jne.):*

Kustannusarvio 2003	euroa
Toimenpide 1:	
Kustannukset yhteensä	
Rahoitussuunnitelma 2003	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

Kustannusarvio 2003	euroa
Toimenpide 2:	
Kustannukset yhteensä	
Rahoitussuunnitelma 2003	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

Kustannusarvio 2003	euroa
Toimenpide 3:	
Kustannukset yhteensä	
Rahoitussuunnitelma 2003	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

OHJELMAN KOKONAISKUSTANNUSARVIO	euroa
Kustannukset yhteensä (A+B)	
OHJELMAN RAHOITUSSUUNNITELMA 2003	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Ohjelman kokonaisrahoitus yhteensä	

* Toimenpiteiden kuvaukset, tavoitteet, toteuttaja- ja vastuutahot tulee esittää toimintasuunnitelmassa kohdassa 2 (2.1., 2.2.).